

55

W Wielkim Poście pokutujemy, przepraszamy i chcemy się nawrócić

Cele katechetyczne

- zapoznanie ze znaczeniem Wielkiego Postu;
- zachęta do nawrócenia się i głębszego przeżywania Wielkiego Postu;
- ukazanie wartości codziennego rachunku sumienia.

Treści

- znaczenie Wielkiego Postu;
- czyny pokutne: modlitwa, post, jałmużna;
- nabożeństwa wielkopostne: droga krzyżowa, Gorzkie żale;
- wartość codziennego rachunku sumienia;
- sens wyrzeczeń wielkopostnych;
- znaczenie procesu nawrócenia.

Wymagania

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie Wielkiego Postu;
- tłumaczy, jakie znaczenie ma w życiu chrześcijanina nawrócenie;
- podaje znaczenie słowa „zadośćuczynienie”;
- wymienia przykłady wyrzeczeń, jakie może podjąć w czasie Wielkiego Postu;
- wyjaśnia, dlaczego warto dbać o swoje sumienie w codziennym rachunku sumienia;
- wymienia i objaśnia czyny pokutne;
- wymienia nabożeństwa wielkopostne;
- wymienia niektóre stacje drogi krzyżowej.

Postawy

Uczeń:

- uczestniczy w nabożeństwach wielkopostnych;
- podejmuje wyrzeczenia wielkopostne;
- dba o swoje sumienie w regularnym rachunku sumienia.

Pojęcia, postaci

Jałmużna, post, zadośćuczynienie, rachunek sumienia, czyny pokutne, Środa Popielcowa, Wielki Post, nawrócenie, wyrzeczenie, rekollekcje.

Wartości

Dbłość o swoje sumienie w codziennym rachunku sumienia; wyrzeczenie – postanowienia wielkopostne, nawrócenie.

Metody

Lektura i analiza fragmentu Pisma Świętego; słuchanie lub śpiew piosenki; praca plastyczna; plakat; pogadanka; opis; praca z podręcznikiem; praca w grupach; rozmowa kierowana; miniwykład; praca plastyczna – rebusy.

Korelacja z edukacją szkolną

- język polski – kształcenie językowe; Wielki Post w kulturze; motyw poświęcenia, wyrzeczenia;
- muzyka – piosenki *Sercem kocham Jezusa*; *Bóg jest miłością*;
- język obcy – słówka w języku angielskim z podręcznika.

Propozycja realizacji

1. Modlitwa: *Któryś za nas cierpiał rany, Główne prawdy wiary.*
2. Odczytanie pytań z części *Zastanów się!* z podręcznika. Pytanie: Czy pamiętacie Wielki Post z ubiegłego roku? (Być może uczniowie będą wspominali konieczność zaliczania nabożeństw w ramach przygotowania do Pierwszej Komunii Świętej. Należy wówczas wytłumaczyć, że nasza modlitwa osobista i wspólnotowa na nabożeństwie drogi krzyżowej jest wyrazem miłości

do Pana Jezusa). Warto także wspomnieć lekcję o znaczeniu postu w piątek, który podejmujemy ze względu na miłość do Jezusa, naszego największego Przyjaciela. Wykonanie zadań 4, 5.

3. Lekcja ta ma przygotować uczniów do przeżywania ważnego okresu liturgicznego – Wielkiego Postu – oraz przypomnieć o konieczności nawracania się oraz czynienia systematycznego rachunku sumienia, potrzebie dziękowania Jezusowi za poniesioną ofiarę dla naszego zbawienia i uwielbiana Go za to poświęcenie.

W zależności od poziomu klasy i możliwości uczniów lekcję można różnie przeprowadzić albo w oparciu o nabożeństwo drogi krzyżowej, albo na bazie podręcznika, wykonując poszczególne zadania.

Można także zaproponować wspólne tworzenie mapy myśli (podobnie jak na lekcji o Adwencie) i w ten sposób zebrać treści i wymagania opisane w celach katechetycznych i wymaganiach na początku tego scenariusza. Katecheta dzieli klasę na grupy. Uczniowie wyszukują informacje w podręczniku i uzupełniają mapę myśli. Należy zwrócić uwagę, aby informacje te dotyczyły specyfiki liturgii tego okresu, potrzeby nawrócenia w tym czasie i codziennej pracy nad sobą, której wyrazem jest m.in. codzienny rachunek sumienia i systematyczna spowiedź. Wykonanie zadań 1, 2, 6.

4. Odczytanie i analiza fragmentu Pisma Świętego (Ps 51, 3–6; 11–12). Omówienie treści i sformułowanie modlitwy prośby o pomoc Bożą w przemianie serca.
5. W trakcie pracy nad mapą myśli można posłuchać pieśni przypominających istotę tego czasu: *W krzyżu cierpienie; Sercem kocham Jezusa; Bóg jest miłością*. Wykonanie zadania 3.
6. Omówienie mapy myśli. Odczytanie i wyjaśnienie tekstu z części *Pamiętaj!* z podręcznika.

Inna propozycja realizacji

1. Modlitwa: *Któryś za nas cierpiał rany, Główne prawdy wiary*.
2. Przygotowanie drogi krzyżowej w klasie. Katecheta dzieli klasę na siedem grup. Każda grupa otrzymuje inne ilustracje stacji drogi krzyżowej oraz pocięte na fragmenty tytuły stacji. Uczniowie układają poprawne tytuły i przykleją na kartkę.

Następnie przedstawiciele grup przyczepiają (w odpowiedniej kolejności) na tablicy nazwę stacji oraz odpowiednie ilustracje.

3. Katecheta, prowadząc rozmowę z uczniami, doprowadza do przypomnienia ostatnich chwil życia Jezusa na ziemi, wszystkich okoliczności, które towarzyszyły Jego śmierci. Pytanie: Czego uczą nas poszczególne wydarzenia drogi krzyżowej?
4. Pracując nadal w grupach, uczniowie próbują szukać odpowiedzi na postawione pytanie. Swoje przemyślenia zapisują na kartkach. Jeśli pojawiają się trudności, katecheta pomaga w sformułowaniu odpowiedzi. Mogą one być następujące:

Stacja I: Pan Jezus na śmierć skazany

Uczmy się wybierać zawsze dobro i iść odważnie za Jezusem, który jest Prawdą. Starajmy się zawsze sprawiedliwie oceniać drugiego człowieka.

Stacja II: Pan Jezus bierze krzyż na swoje ramiona

Starajmy się z ochotą podejmować trud codziennego życia. Uczmy się rozpoznawania swojego krzyża i niesienia go z godnością.

Stacja III: Pan Jezus upada pod krzyżem po raz pierwszy

Starajmy się podnosić z każdego upadku, by zawsze być dzieckiem Bożym.

Stacja IV: Pan Jezus spotyka swoją Matkę

Uczmy się odnoszenia z szacunkiem do naszych mam. Uczmy się także ufności, że Maryja jest przy nas zawsze, a zwłaszcza wtedy, gdy cierpimy.

Stacja V: Szymon z Cyreny pomaga nieść krzyż Jezusowi

Uczmy się niesienia pomocy chorym, smutnym, cierpiącym.

Stacja VI: Weronika ociera twarz Jezusowi

Uczmy się zauważać potrzeby innych ludzi i niesienia im pomocy.

Stacja VII: Pan Jezus upada pod krzyżem po raz drugi

Uczmy się walki z naszymi wadami, złym postępowaniem. Uczmy się również wypełniać swoje obowiązki mimo licznych przeszkód.

Stacja VIII: Pan Jezus pociesza płaczące niewiasty

Uczmy się znajdować w smutku i cierpieniu pociechę w Jezusie, a także uczmy się współczuć innym.

Stacja IX: Pan Jezus upada pod krzyżem po raz trzeci

Uczmy się ciągłej walki z grzechem i wdzięczności za Miłosierdzie Boże.

Stacja X: Pan Jezus z szat obnażony

Uczmy się troski o czystość serca, myśli, słów i czynów.

Stacja XI: Pan Jezus przybity do krzyża

Uczmy się znosić cierpliwie każde cierpienie, każdy ból.

Stacja XII: Pan Jezus umiera na krzyżu

Uczmy się czynić znak krzyża z szacunkiem. Pamiętajmy o modlitwie za tych, którzy umierają.

Stacja XIII: Pan Jezus zdjęty z krzyża

Uczmy się wdzięczności Bogu za ofiarę krzyżową Jezusa.

Stacja XIV: Pan Jezus złożony do grobu

Pogłębiajmy naszą wiarę w życie wieczne i w zmartwychwstanie.

5. Notatka: Jezus wziął na siebie grzechy wszystkich ludzi. Przez mękę i śmierć na krzyżu odkupił nas z niewoli grzechu. Dlatego też powinniśmy łączyć się z Nim, gdy przeżywamy swoje drobne i większe cierpienia, ofiarować się z Nim za innych, okazywać Mu wdzięczność i miłość za Jego zbawcze dzieło, naśladując Go w codziennym życiu.
6. Praca domowa: Weź udział w nabożeństwie drogi krzyżowej w swojej parafii lub narysuj wybraną stację i odczytaj rozważania drogi krzyżowej ze swej książeczki do nabożeństwa w trakcie wieczornej modlitwy. Wykonanie zadań 7, 8.
7. Zakończenie: wspólne odczytanie psalmu pokutnego, np. fragmentów Ps 51.

Uwaga! Jeśli w trakcie lekcji trzeba będzie skupić się na symbolice krzyża, przypomnieć o jego adoracji w trakcie Wielkiego Postu, warto posłużyć się opowiadaniem z życia, aby uzmysłowić znaczenie tego symbolu dla przyjaciół Pana Jezusa.

Teksty do wykorzystania na lekcji lekcji.

Dziwny obraz

Podczas zabawy w chowanego w mieszkaniu przyjaciółki Sabina odkryła nad łóżkiem Moniki dziwny obraz oprawiony w ramki: coś niebiesko-szarego z czarno-brązowymi brzegami i dziurą pośrodku. Wzięła właśnie to coś dziwnego ze ściany, aby się temu dokładniej przyjrzeć, kiedy stanęła obok niej Monika. Wyrwała jej ze złością obrazek z ręką i powiedziała zdenerwowana:

– Zostaw moje rzeczy w spokoju – co cię to obchodzi!

Ale Sabina nie dała za wygraną:

– Taka głupia stara szmata na ścianie, co to ma znaczyć?

Już miała się rozpętać ogromna kłótnia, gdy mama Moniki wróciła z pracy do domu. Tylko jedno spojrzenie wystarczyło jej, by rozpoznać, co się stało.

– Chodźcie – powiedziała do dziewczynek. – Pogódźcie się. Sabina nie może przecież wiedzieć, z czego się śmieje. Prawda, Moniko? Opowiemy jej o tym.

I tak Sabina poznała historię tego dziwnego obrazu.

Kiedy Monika miała trzy lata, jej rodzice wyszli pewnego wieczoru do teatru. Gdy wracali do domu, z okien ich mieszkania wydobywały się płomienie i chmury dymu. Na ulicy zgromadziło się wielu ludzi. Straż pożarna także już tam była. Wszędzie panował straszliwy chaos: wołania, przepychanie się, tłum ludzi. Ale mama Moniki nic z tego nie widziała. „Moje dziecko” – krzychała wciąż. – „Moje dziecko! Ona jest jeszcze w mieszkaniu!”

Trzeba było ją siłą trzymać, ponieważ chciała wbiec do płonącego domu. Wtedy młody strażak przystawił długą drabinę do okna, sprawnie się na nią wdrapał i znikł w płomieniach, zanim tłum zdążył pojąć, co wydarzyło się na jego oczach. Wszyscy nagle zamilkli i patrzyli do góry w stronę okna. Czy uda mu się? Czy uratuje to dziecko?

Po chwili pojawił się ponownie w oknie. W ramionach trzymał Monikę owiniętą w prześcieradło. Resztkami sił zszedł po drabinie. Zatoczył się i upadł nieprzytomny na ziemię. Dwa dni później zmarł w szpitalu – ale Monika żyła.

Mama dziewczynki podsunęła Sabinie obrazek.

– Spójrz – powiedziała. – To jest kawałek ubrania, które miał na sobie ten strażak. Brzegi są okopcone, a w środku wypalona jest dziura.

Ale teraz rozumiesz już, dlaczego ten obrazek jest dla nas cenniejszy niż wszystko inne, co posiadamy, i dlaczego wisi on nad łóżkiem Moniki.

– Tak – powiedziała cicho Sabina. – Teraz już rozumiem. Gdyby nie zaryzykował on swojego życia, wtedy Monika by umarła w płomieniach.

I bardzo ostrożnie powiesiła ten obrazek znowu na gwoździu, z którego go przedtem zdjęła.

Źródło: W. Hoffsümmer, *229 Krótkich opowiadań*, Kielce 2001, s. 52–53.

Lub opowiadanie:

W. Hoffsümmer, *Kawałek drewna* [w:] *229 Krótkich opowiadań*, Kielce 2001, s. 54.